

بسمه تعالی

گزارشی در خصوص انتقال پایتخت اندونزی از جاکارتا به جزیره کالیمانتان

مقدمه:

جاکارتا پایتخت اندونزی که در حال حاضر به عنوان مرکز حکومت، تجارت، خدمات مالی و کسب و کار است، مشکلات عدیده ای دارد که دولتمردان این کشور را مصمم به انتقال پایتخت کرده است. هرچند موضوع انتقال از زمان ریاست جمهوری سوکارنا (رهبر استقلال اندونزی) مطرح بوده است، ولیکن آقای جوکو ویدودو رئیس جمهور فعلی اندونزی در دوره اول ریاست جمهوری خود (۲۰۱۴-۲۰۱۹) تلاش زیادی برای انتقال پایتخت و تعیین محل احداث آن به کار بست و در نهایت در سال ۲۰۱۹، انتقال و احداث پایتخت جدید اندونزی را اعلام کرد. قرار است پایتخت اندونزی از جاکارتا به استان کالیمانتان شرقی واقع در جزیره کالیمانتان (بورنئو) منتقل شود. استان کالیمانتان با مساحت ۵۶۱۸۰ هکتاری، با فاصله ۲۰۰۰ هزار کیلومتری از جاکارتا، منطقه ای جنگلی است که پتانسیل های خوبی برای توسعه داشته، دارای معادن غنی می باشد. با تصویب مجلس اندونزی، دولت این کشور می تواند مرحله اول احداث نوسانتارا (نام انتخاب شده برای پایتخت جدید) را با ساخت کاخ ریاست جمهوری و ساختمان های دولتی از سال ۲۰۲۲ آغاز و تا سال ۲۰۲۴ تکمیل کند. هزینه ساخت پایتخت در حدود ۴۶۶ تریلیون روپیه معادل ۳۳ میلیارد دلار برآورد شده است که دولت اندونزی در حدود ۲۰ درصد آن را تامین خواهد کرد. این کشور از سرمایه گذاری مستقیم شرکت های دولتی و خصوصی در احداث پایتخت استقبال کرده است.

احداث پایتخت جدید اندونزی، فرصت مغتنمی برای حضور و سرمایه گذاری شرکت های توانمند ایرانی است.

دلایل انتقال پایتخت:

دلایل متعددی برای انتقال پایتخت اندونزی ذکر شده است. تراکم جمعیت و بالا آمدن سطح آب دریا از دلایل عمده ای است که باعث شده دولتمردان این کشور از چندین سال پیش در صدد انتقال پایتخت برآیند. موارد زیر از دیگر مشکلات عمده جاکارتا ذکر شده است:

- زیر آب رفتن جاکارتا: گزارش های متعددی مبنی بر اینکه پایتخت اندونزی در حال غرق شدن می باشد، منتشر شده است. مناطق شمال جاکارتا، از جمله دیواره های دریایی که برای محافظت از آنها طراحی شده است، به دلیل بالا آمدن سطح آب، سالانه ۲۵ سانتی متر در آب فرو می رود.
- آلودگی بیش از حد هوا: کیفیت هوا در این شهر طی چند سال گذشته بسیار بدتر شده است و در برخی مواقع همانند ماه ژوئن ۲۰۲۰، شرایط بدتری نسبت به شهرهای آلوده مانند دهلی و پکن داشته است.

- آلودگی آب و ناکافی بودن لوله کشی برای انتقال آب تمیز ، آب آشامیدنی نیز با لوله منتقل نمی شود و شهروندان برای دسترسی به آب نوشیدنی باید گالن آب تصفیه شده خریداری کنند.
- فشار مضاعف تراکم جمعیت
- ترافیک سنگین
- آلودگی محیط زیست

البته دلایل دیگری نیز ذکر شده است از جمله اینکه آقای ویدودو رئیس جمهور می گوید که تصمیم برای جابجایی پایتخت برای مقابله با نابرابری و ناعدالتی اجتماعی اتخاذ شده و دولت به دنبال کاهش بخشی از بار تحمیل شده بر جاکارتا و جزیره جاوه ۶۰ درصد جمعیت و بیش از نیمی از فعالیت اقتصادی این کشور را در خود جای داده است. کمبود فضاهای سبز باز و تخریب مناطق سبز غیرمسکونی، گسترش زاغه‌ها در داخل شهر، برداشت بیش از حد از آب‌های زیرزمینی و مواجهه با سیل های متعدد سالیانه، از دیگر مشکلات جاکارتا است که دولت مردان اندونزی را مصمم به انتقال پایتخت کرده است.

استان کالیمانتان شرقی، محل احداث پایتخت جدید:

در ابتدا سه گزینه جهت احداث پایتخت جدید در نظر گرفته شده بود: حفظ جاکارتا به عنوان پایتخت و استقرار ادارات دولتی در ناحیه ای خارج از جاکارتا، یا انتقال پایتخت به خارج از جاکارتا اما کماکان در جزیره جاوه، و گزینه سوم انتقال پایتخت به خارج از جزیره جاوه. انتخاب دولت اندونزی انتقال پایتخت به خارج از جزیره جاوه بود و در نهایت استان کالیمانتان شرقی واقع در **جزیره بورنئو** (کالیمانتان)، مکان جدید ساخت پایتخت جدید انتخاب گردید. استان کالیمانتان با مساحت ۵۶۱۸۰ هکتاری، منطقه ای است که پتانسیل های خوبی برای ساخت و ساز دارد و دارای معادن غنی بوده و گفته شده از بلایای طبیعی نیز به دور است. مساحت پایتخت جدید در حدود ۲۵۶ هزار هکتار اعلام شده است.

با تصویب مجلس نمایندگان اندونزی در تاریخ ۱۸ ژانویه ۲۰۲۱، امکان جابجایی پایتخت به طور قانونی فراهم گردید و رویای رئیس جمهور این کشور برای ساخت پایتخت جدید یک گام به تحقق نزدیک تر شد. اخیراً آقای ویدودو رئیس جمهور اندونزی پایتخت جدید را به نام **نوسانتارا** - به معنای مجمع الجزایر- نامگذاری نمود. با تصویب قانون در مجلس اندونزی ، دولت این کشور می تواند مرحله اول احداث نوسانتارا را با ساخت کاخ ریاست جمهوری و ساختمان های دولتی از سال ۲۰۲۲ آغاز و تا سال ۲۰۲۴ تکمیل کند. انتقال ساختمان های اداری ریاست جمهوری و وزارتخانه های کلیدی اندونزی برای پایان سال ۲۰۲۳ یا اوایل سال ۲۰۲۴ هدف گذاری شده است.

بودجه مورد نیاز برای ساخت پایتخت جدید و آغاز زمان ساخت :

فرآیند احداث پایتخت جدید آغاز شده و طبق اعلام منابع دولتی، زمین های لازم برای احداث ساختمان های دولتی، آزادسازی و هموار شده است. هر چند انتقال پایتخت برای سال ۲۰۲۴، در نظر گرفته شده است اما پیش بینی شده احداث کامل پایتخت جدید از ۵ تا ۱۰ سال به طول انجامد. هزینه ساخت آن نیز در حدود ۴۶۶ تریلیون روپیه معادل ۳۳ میلیارد دلار تخمین زده شده است. پیشتر وزارت برنامه ریزی ملی اندونزی اعلام کرده بود دولت این کشور قصد دارد ۱۹ درصد از بودجه مورد نیاز برای احداث پایتخت را تامین کند، و تامین مابقی از طریق جذب سرمایه گذاری مستقیم و مشارکت بخش عمومی - خصوصی (PPP) تامین خواهد شد.

قرار است وزارت مسکن و امور عام المنفعه اندونزی در آخر ژانویه و یا اوایل فوریه ۲۰۲۲، یعنی ظرف چند روز آینده، از پروژه های زیرساختی پایتخت جدید رونمایی کرده و تبلیغات برای جذب سرمایه گذاری های مورد نیاز را آغاز کند.

ملاحظات:

- مسلم است دولت اندونزی به تنهایی قادر به ساخت پایتخت جدید نمی باشد و علاوه بر توان فنی، منابع مالی کافی برای احداث پایتخت جدید را نیز دارا نمی باشد؛ فلذا از سالهای قبل رایزنی خود را با برخی کشورها جهت جذب سرمایه و مشارکت در احداث پایتخت جدید آغاز کرد که یکی از کشورهایی که آمادگی خود را برای سرمایه گذاری در احداث پایتخت جدید اعلام کرده، امارات متحده عربی است. شرکت های ترکیه ای نیز توانسته اند توجه دولت اندونزی را به توانمندی های خود جلب نمایند به گونه ای که وزیر مسکن و امور عام المنفعه اندونزی، جلسه ی ویژه ای با شرکت های ترکیه ای برای دعوت از آنان جهت مشارکت در پروژه های زیرساختی اندونزی برگزار نمود.

- دولتمردان اندونزی اعلام کرده اند رویکرد آنان در ساخت پایتخت جدید، مبتنی بر فناوری و با تمرکز بر انرژی پاک و تجدید پذیر و با شعار پایتخت هوشمند و پایدار می باشد.

- با توجه به ظرفیت های فنی و مهندسی و دانش بنیان کشورمان، احداث پایتخت جدید اندونزی، فرصت مغتنمی است تا شرکت های توانمند کشورمان در ساخت این پروژه عظیم سهیم شوند. نیاز است توجه شرکت های بزرگی همچون مپنا، فراب، هلدینگ های بزرگ کشور و مجموعه هایی همچون بنیاد مستضعفان، ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) و، به وجود چنین فرصتی جلب شود.

- علاوه بر ظرفیت های فنی و فناورانه ایران، ظرفیت های فرهنگی و هنری کشورمان نیز قابلیت عرضه به دولتمردان اندونزی دارد. نمونه بارز این امر، وجود گوشه هایی از هنر هنرمندان ایرانی در ساخت مسجد

پوترا جایای مالزی و ساخت مجل جدید استقرار دولت مالزی قابل مشاهده است که می تواند به عنوان نمونه ای از ظرفیت هنری ایران، به دولت اندونزی نیز ارائه شود.

- البته شایان ذکر است با توجه تحریم بودن ایران، و ملاحظاتی که دولتمردان اندونزی در برقراری رابطه با ایران و استفاده از ظرفیت های ایران دارند، ورود شرکت های ایرانی به پروژه احداث نوسانتارا، آسان نیست و مستلزم تلاش فراوان و رایزنی های فشرده دیپلماتیک دارد.

تهیه کننده: محمد حسن توکلی

کارشناس اداره دوم آسیا و اقیانوسیه / ۱۴۰۰/۱۱/۱۰